

Interpretace

Výklad slova interpretace

Slovo *interpretace* má spoustu významů, a proto je důležité se nejdříve podívat na obecný význam, abychom si i my sami ujasnili, co to vlastně je. Velkým pomocníkem může být jakékoliv vydání slovníku cizích slov, tedy kromě kapesního, ve kterém se mi toto slovo nepodařilo nalézt.

Jeden z mnoha obecných významů, který se vyskytuje na prvním místě, je *výklad*. Jako další význam můžeme nalézt objasnění či tlumočení.

Výklad slova interpretace v různých oborech

Když jsme se seznámili s obecným významem tohoto slova, můžeme se podívat, co znamená v konkrétních oborech. V každém oboru toto slovo má jiný význam, například pro absolventa *Fakulty informačních technologií Vysokého učení technického v Brně* to znamená tohle: „*Interpretace je proces, při kterém se zpracovává zdrojový kód psaný v interpretovaném jazyce, a to tak, že probíhá překlad (tedy lexikální, syntaktická, sémantická analýza a následné sestavení) zároveň s vyhodnocováním jednotlivých příkazů. Tedy kompilace neprobíhá jednorázově, ale pokaždé při spuštění programu. Typickým interpretovaným jazykem může být JavaScript či PHP.*¹“

Pokud opustíme technický obor, a podíváme se například do oboru archivnictví, který říká: „*K využívání a správnému hodnocení písemností nám pomáhá nauka o pramenech, která nás učí, jak písemnosti potřebné pro zpracování určitého historického tématu hledat (heuristika), jak je hodnotit (kritika – vnější a vnitřní) a vykládat (interpretace).*²“

Dalším oborem, kde je interpretace aktuálně velmi probírané téma je například geografie. „*Interpretace v geografii je v současné době nosné téma, protože v kontextu poststrukturalistických směrů je odklon od hledání velkých pravd a vytváření "objektivních" modelů a dbá se na interpretaci. V postrukturalismu je už celkem normální uznat, že všechno, co člověk zjistí, napíše je jen interpretací. Každý má jiný vnímání např. míst, a proto pokud někdo sleduje nějaké faktory v místě, tak si všimá věci, který jsou pro něj zajímavý a jiný člověk by zase vysledoval jiné faktory. Takže všechno, co člověk sděluje je jeho interpretace dané situace, události.*“³

Dalším oborem, kde je interpretace důležitá a často probíraná otázka, je historie. Důležitá je, stejně jako u příbuzného oboru archivnictví, interpretace historických pramenů, kde roli hraje spousta okolností, jako doba a původ vzniku, metoda zkoumání a i osoba historika, která ho

¹ Absolvent Fakulty informačních technologií Vysokého učení technického v Brně. [cit. 2017-10-05].

² ŠTOURÁČOVÁ, Jiřina. Archivnictví. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 21 s. ISBN 978-80-210-6511-6.

³ Studentka oboru geografie Přírodovědné fakulty MU. [cit. 2017-10-08].

zkoumá.⁴ Interpretace také ovlivňuje samotný výklad dějin. I když by se zdálo, že to co se jednou stalo, nelze změnit, historie není černobílá a záleží na jejím výkladu, abychom například ve válečném konfliktu viděli nějakou „dobrou a zlou“ stranu. Jako ilustrace může posloužit kniha *Formování historie*, která na příkladu 2. světové války a učebnic dějepisu z různých zemí ukazuje rozdílné výklady právě těchto událostí.⁵

Interpretace v muzeologii (muzeu) a ve vztahu ke kulturnímu dědictví

Dle *European Association for Heritage Interpretation* interpretace spojuje lidi a místa. Je založena na osobním kontaktu mezi návštěvníkem a pracovníkem v muzeu anebo v jiné historické pamětihodnosti. Interpretace dědictví je „*strukturovaný přístup k neformálnímu učení*“⁶.

V muzeu se dá interpretovat několika způsoby, například muzejními texty, informačními popisky u sbírek, mobilními aplikacemi či pomocí dramatických scének.

Muzea okolní svět pasivně dokumentují a pomocí svých sbírek umožňují tento svět aktivně poznávat a interpretovat.⁷ Podle Profesionálního etického kodexu ICOM pro muzea mají muzea „zvláštní závazky ke společnosti, pokud jde o ochranu a možnosti interpretace a přístupu k významným svědectvím, která uchovávají ve svých sbírkách.“⁸ Takže již samotná sbírka reflektuje a interpretuje určitou skutečnost. Různá témata se pak interpretují expozicemi, výstavami a především exponáty, které jsou přímým dokladem a svědkem dané skutečnosti.⁹

Dalším důležitým zdrojem pro pochopení interpretace, konkrétně ve vztahu ke kulturnímu dědictví je „*The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*“. ICOMOS (International Council on Monuments and Sites) je Mezinárodní rada pro památky a sídla spadající pod ICOM. Listina obsahuje doporučení, jak pro návštěvníky nejlépe prezentovat a interpretovat místa kulturního dědictví. Obsahuje rovněž definici interpretace – týká se aktivit, které by měly zvýšit povědomí návštěvníků a napomoci porozumění kulturního dědictví; může zahrnovat tištěné a elektronické publikace, přednášky, výstavy, edukační programy, komunitní aktivity, výzkum a samotnou evaluaci procesu interpretace¹⁰. Dále listina ve zkratce obsahuje toto:

⁴ *Úvod do studia dějepisu: 1. díl*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 31

⁵ ČERMÁK, Aleš a Klára JIRKOVÁ (eds.). *Formování historie. Interpretace dějin z pohledu různých států*. Praha: Akademie výtvarných umění, 2012, s. 8 - 9

⁶ *What is heritage interpretation?* [online]. [cit. 2017-10-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.interpret-europe.net/feet/home/heritage-interpretation.html>>

⁷ ŽALMAN, Jiří. *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví*. Praha: Národní muzeum, 2016, s. 23

⁸ *Etický kodex muzeí. Profesionální jednání*. [online]. [cit. 2017-10-07]. Dostupné z WWW: <http://www.cz-museums.cz/web/deni_v_oboru/eticky-kodex-muzei/professionalni-jednani-5-vseobecne-principy>

⁹ ŽALMAN, Jiří. *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví*. Praha: Národní muzeum, 2016, s. 146

¹⁰ *The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*. [online]. General Assembly of ICOMOS, 2008 [cit. 2017-10-07]. Dostupné z WWW: <http://www.enamecharter.org/downloads/ICOMOS_Interpretation_Charter_EN_10-04-07.pdf>, s. 4

- součástí interpretace památek a kulturního dědictví je volba, co zachovat, jak to zachovat a jak to prezentovat veřejnosti¹¹
- definice interpretace
- interpretaci napomáhají zaměstnanci a dobrovolníci, kteří jsou přítomni na daném místě a komunikují a informují návštěvníky o hodnotě a významu památky¹²
- interpretační a prezentační programy by měly usnadnit fyzický a intelektuální přístup návštěvníků ke kulturním památkám¹³
- interpretace a prezentace by měla být založena na základech vědeckých metod a zároveň na kulturních tradicích¹⁴ a měla by se vztahovat k širším sociálním, kulturním, historickým, přírodním kontextům a okolí¹⁵
- interpretační plán musí být citlivý k přírodnímu a kulturnímu prostředí a mezi jeho hlavní cíle by měla patřit udržitelnost (finanční a životního prostředí)¹⁶

Vlastní názor

Po tom, co jsem našla různé pohledy, jsem si nedokázala udělat jasno, co vlastně to slovo znamená pro mne. Pokud převládá význam, že je to výklad, záleží na člověku, jak ho podá, a jak se ke sbírkovému předmětu postaví. Už tím, že k němu má nějaký vztah, ovlivní jeho výklad.

Interpretace může v muzeologii znamenat objasnění příběhu sbírkového předmětu, přetlumočení jeho vzniku pomocí popisků a předání informací díky popiskům dále návštěvníkům.

Interpretace je podle mého výklad, přiblížení a objasnění tématu, předmětu nebo skutečnosti, proto bude vždy něčím osobním, vždy se v ní bude promítat názor toho, kdo něco interpretuje. I proto může být interpretace sporná, každý nemusí souhlasit s daným výkladem a mít na věc jiný náhled.

¹¹ Tamtéž, s. 2

¹² Tamtéž, s. 4

¹³ Tamtéž, s. 7

¹⁴ *The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*. [online]. General Assembly of ICOMOS, 2008 [cit. 2017-10-07]. Dostupné z WWW:

<http://www.enamecharter.org/downloads/ICOMOS_Interpretation_Charter_EN_10-04-07.pdf>, s. 8

¹⁵ Tamtéž, s. 9

¹⁶ Tamtéž, s. 11

Zdroje

Knižní zdroje:

ČERMÁK, Aleš a Klára JIRKOVÁ (eds.). *Formování historie. Interpretace dějin z pohledu různých států*. Praha: Akademie výtvarných umění, 2012. 333 s. ISBN 978-80-87108-37-6

Kapesní slovník cizích slov. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. 368 s. ISBN 80-7181-410-5.

LINHART, Jiří a kol. *Slovník cizích slov pro nové století*. Litvínov: Dialog, 2008. 412 s. ISBN 80-7382-005-6.

ŠTOURAČOVÁ, Jiřina. *Archivnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 192 s. ISBN 978-80-210-6511-6.

Úvod do studia dějepisu: 1. díl. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 164 s. ISBN 978-80-210-7012-7

ŽALMAN, Jiří. *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví*. Praha: Národní muzeum, 2016. 247 s. ISBN 978-80-7036-504-5

Elektronické zdroje:

Etický kodex muzeí. Profesionální jednání. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.cz-museums.cz/web/deni_v_oboru/eticky-kodex-muzei/professionalni-jednani-5-vseobecne-principy>

Interpretation. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.museumsassociation.org/museum-practice/interpretation>>

Kontakty [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.fit.vutbr.cz/FIT/contact/index.php.cs>>

The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites. [online]. General Assembly of ICOMOS, 2008. Dostupné z WWW: <http://www.enamecharter.org/downloads/ICOMOS_Interpretation_Charter_EN_10-04-07.pdf>.

What is heritage interpretation? [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.interpret-europe.net/feet/home/heritage-interpretation.html>>

Jiné zdroje:

Absolvent Fakulty informačních technologií Vysokého učení technického v Brně.

Studentka oboru geografie Přírodovědné fakulty MU.